

Урок 12

Тема. Чарльз Дікенс (1812-1870). Цікава сторінка з життя письменника. Історія написання «Різдвяних повістей». «Різдвяна пісня у прозі». Сюжет та композиція твору. Реальні та фантастичні елементи в сюжеті повісті. Значення образу Різдва у творі. Ознаки фольклору (казки, пісні) у творі

Мета уроку (розвиток компетентностей). *Предметних і комунікативних:* знання і розуміння цікавих фактів життя Ч. Дікенса, сюжету повісті «Різдвяна пісня у прозі», значення образу Різдва у творі, поняття різдвяної повісті (оповідання); *уміння* усвідомлено читати і сприймати на слух текст твору, відповідати на питання за змістом прочитаного/почутого тексту/медіатексту, формулювати питання до нього, стисло або вибірково переказувати прочитане та/або почуте; розрізняти реальні й фантастичні елементи сюжету повісті, фольклорні ознаки твору; висловлювати своє ставлення до зображених у творі людей, подій, ситуацій, явищ тощо. **Ключових:** розвиток уміння визначати головну і другорядну інформацію в тексті/медіатексті; формування умінь коментувати та інтерпретувати художній текст; співвідносити зміст сприйнятого художнього тексту/медіатексту з історичним і культурним контекстом; проектувати власний життєвий досвід на описані у творі життєві ситуації.

Обладнання: підручники, зошити, ПК, презентація.

Тип уроку: урок формування нових знань, умінь та навичок.

Зміст уроку

I. Актуалізація та корекція знань.

Хвилинка творчості. Учнівські презентації або повідомлення про найвідоміші екранізації роману «Робінзон Крузо».

II. Мотивація навчальної діяльності. Визначення очікуваних результатів відповідно до орієнтирів навчальної програми. **Вступна бесіда** (на матеріалі мотиваційних запитань с.76 підручника).

III. Сприйняття і засвоєння матеріалу. Знайомство письменником і його твором.

Перегляд презентації А. Химинець «Чарльз Дікенс – майстер сюжетної таємниці». (https://svitliteraturu.com/load/prezentaciji/10_klas_ppt/ch_dikkens_zhittja_i_tvorchij_shljakh_prezentacija/46-1-0-776).

Евристична бесіда за нарисом про Ч. Дікенса в підручнику.

Актуалізація теоретичних понять. **Повість** - середній за обсягом прозовий твір однією сюжетною лінією (одна або кілька подій із життя героя), невеликою кількістю персонажів. **Пісня** – невеличкий ліричний вірш, що має куплетну побудову, складається зі строф (ритмічно завершених частин твору) і призначений для співу. **Куплет** – строфа пісні, частина пісенного тексту, покладена на мелодію. **Сюжет** – система подій твору, його основний зміст. **Композиція** – побудова, розташування і взаємозв'язок всіх частин твору.

IV. Формування знань, умінь, навичок і компетенцій.

Коментоване читання, переказ і обговорення уривків твору (с. 79 – 90 підручника).
Прогнозування наступних подій, які трапляться з героєм твору.

Опрацювання таблиці «Спостерігаємо за сюжетом і композицією твору».
Практикум: спостереження і висновки.

Твір складається з п'яти частин, які автор називає куплетами.

1-й куплет містить експозицію, описує життя ділової людини, багача Ебенезера Скруджа, його стосунки з людьми, характеризує героя; зав'язкою є поява привида Джейкоба Марлі.

2,3 і 4-й куплети розповідають фантастичні подорожі у минуле, теперішнє і майбутнє, кульмінаційний момент – це показ Духом Майбутнього Різдва могили Скруджа;

5-й куплет – розв’язка, розповідь про переродження Скруджа, його нове добродійне життя.

Реальні побутові картини першої і п’ятої строф облямовують три центральні розділи, сповнені фантастичних образів і видінь, що являються уві сні старому скнарі Скруджу. Прийом обрамлення дозволяє автору гармонійно вибудувати сюжет.

V. Закріплення вивченого матеріалу, узагальнення та корекція знань.

Заповнення узагальнюючих таблиць (по варіантах) та обмін результатами.

1. Елементи сюжету «Різдвяної пісні в прозі».

Експозиція	
Зав’язка	
Розвиток дії	
Кульмінація	
Розв’язка	

2. Жанрові особливості твору.

Особливості жанру повісті	розповідь про історію людського життя
	більша кількість дійових осіб, ніж в оповіданні
	повніша, глибша характеристика персонажів
	наявність значної кількості описів
Елементи чарівної казки і народної пісні	Фантастичність
	Трикратність
	Перетворення, що не потребує багато часу
	Поділ на куплети
	Різдвяні пісні, образ Різдва

VI. Підбиття підсумків, рефлексія. *Моя думка.* У чому полягають життєві помилки Скруджа і як їх виправити?

Працюємо вдома. 1. Прочитайте наступні розділи повісті. Знайдіть у тексті твору цитати для характеристики образу Скруджа. 2. Складіть розповідь про дитинство та юність Скруджа від його особи. Або: 2. Намалуйте чи опишіть ланцюг Скруджа, яким він постає у ваших очах після знайомства із вчинками героя. 3. Заповніть у зошитах таблицю «Реальне і фантастичне в повісті».

	Реальне в повісті	Фантастичне в повісті
Описи		
Персонажі		
Події		
Роль у повісті		